

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 fr.
" " " " pe 1/2 an 7 "

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
țiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipog-
rafiei și Librăriei diecezane în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edict etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 429 Șc. ex 1914.

Notă oficială.

Prin aceasta să comunică tuturor celor pe cari îi privește, că Conzistorul diecezan în ședința sa de azi a aprobat manualul „Catehism pentru elevii școalelor elementare gr. or. române” de Nicolae Crîșmariu, paroh-catihet. Ediția II. Arad 1911 (Prețul 40 fil.

Caransebeș, din ședința conzistorială școlară ținută în 19 Februarie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Mormântul fericitului episcop IOAN POPASU.

Să știe, că mormântul fericitului Popasu este așezat în naia bisericuței din cimiterul parohiei noastre Caransebeș, dinaintea ușilor împărătești. Lespedea, care-l acopere, este în stare bună; dar împrejurimea întregă: padiment, strane, scaune, steșnice, prapori, dulapuri, cu un cuvânt inernul întreg este într'o astfel de stare, care nu să mai poate tolera fără a ne simți adânc atinși în sentimentul nostru de pietate față de defunctul episcop și fără a ne espune la critica străinilor, cari cercetează acea biserică cu ocaziunea înmormântărilor și parastaselor, eșind din biserică desigur nu cu impresii bune și nici cu bună judecată despre noi și despre sentimentele noastre de venerație față de bărbatului mari, ce i-am avut.

Preasfinția Sa episcopul nostru **Miron** a semnalat încă pela Crăciun 1912 datorința reparării acelei bisericuțe, mai ales că și turnul, prea înalt și espus grozav vânturilor, amenința să cadă. Comitetul parohial, în frunte cu noul președinte Dr. G. Labonțiu, a și inițiat acum repararea, iară „Reuniunea femeilor române” din

loc a deschis o colectă în acest scop cu rezultat până acuma mulțamitor.

Considerând că parohia nu are la dispoziție vr'un capital în acest scop — de sine să înțelege, că mai ales în afară trebuie făcut strictul necesar, îndeosebi un turn potrivit acelei capele de cimiter și mai puțin espus vânturilor; altcum el va reclama dese reparări, cece trebuie evitat. Pondul principal însă trebuie pus pe intern, evitând și aci orice lux, și reînoid acele părți, cari absolut trebuiesc delăturate. Îndeosebi trebuie un padiment oblu și la înălțimea petrii de pe mormânt. Mai eftin și mai simpatic ar fi de lemn, de scânduri, pe cari doară parohienii grăniceri le-ar putea acuire mai eftin, dacă nu grătit din pădurile lor estinse. Apoi trebuiesc văruiți și ornamentați păreții, susținându-să după puțință pictura veche bizantină, mai de valoare decât orice pictură nouă, ce s'a făcut în deceniile ultime. Asemenea trebuiesc înlocuite mobilele etc. înoidu-să întreg internul, încât cu cinste să ne putem prezenta atât înaintea străinilor cât și să satisfacem pietății noastre față de mormântul scump al fericitului episcop **Popasu**.

Spre a putea face acestea cât mai curând, dorim succes inițiativei comitetului parohial, colectei Reuniunii femeilor, care are speciala îndatorire de a-se îngriji de acel cimiter și astfel și de capela din el; iară onoratul public îl rugăm și îndemnăm și din parte-ne să sprijinească aceasta laudabilă inițiativă.

Predica e necesitate

(Sfârșit)

Iată dară deosebirea între cuvântul dumnezeesc și omenesc. Acela aduce în legătură viața sufletului cu sine, cu toată lumea și cu Dumnezeu; cuvântul omenesc învață numai ce e în cercuri restrânse și are numai valoare și folos pământesc.

De aceea trebuie să fie adevărat, că știința

profană, învățăturile pot să fie folositoare, că noi ne nizuim să ni le însușim, să le lărgim ca mijloace lucrative pentru suflet și cu ele să împlinim lacunele ce ar fi în locul cărților sfinte edificatoare; dar acestea nu înmulțesc viața sufletului, pentru că sufletul e de origine dumnezească și trăește numai prin cele dumnezeiești. Cuvântul lui Dumnezeu, descoperit prin Isus Cristos, este un nutremânt al sufletului și nu poate fi altcum.

Prin urmare — și ca să revin la obiectul propus — după toate cele spuse cuvântul lui Dumnezeu, predica ce să rostește trebuie să o privim nutremânt al sufletului.

E de crezut, că omul poate toate să le știe, ce îi este datorința, ori ce este scris în sfânta Scriptură, dar a ști este lucrul cel mai mic, e numai mijloc. Celce învață cuvântul lui Dumnezeu pregătește pentru sufletul omului nutremântul, ori el tinde chiar ca să-l primească.

E de crezut, ca cineva să-ș cunoască datorințele față de Dumnezeu și lumea esternă, dar avem pildă eclatantă din viață, că nime nu le ține și cu atât mai vârtos le uită poporul laic, adecă cel păstorit de noi, celce nu se ocupă zilnic cu lucrurile dumnezeiești. Sufletului trebuie totdeauna adus aminte, el trebuie nutrit, ce să face prin rostirea cuvântului lui Dumnezeu, prin predica preotului.

Predica este mijlocul, prin care servitorii altarului bat la ușa sufletului omului, predica este mijlocul prin care se nizește jertfitorul altarului să învieze în sufletul năcăjit al credinciosului existența lui Dumnezeu, să-i bată — cum zisei — la ușa și aflând cămara goală să o umple de cuvintele darului și să însufle într'ânsa «*duh de viață dătător*».

Să luăm exemplu pe un prieten, ce-l avem mai scump; el este de pe o zi pe alta tot același și figura lui nu să schimbă, totuș el ne este întotdeauna prețios, tot mai scump și prețuit, și iubindu-l în toată ziua, ne devine tot mai nou.

Pânea cu care te nutrești zilnic e tot aciaș și totuș nu ne săturăm de ea. Așa este și cu descoperirile dumnezeiești, cu cuvântul vieții: el ni să descopere totdeauna, dar sub alt raport și în altă formă tot ca ceva nou. Aceste descoperiri dumnezeiești vestite de preot întăresc simțirile spre perfecțiune, ceace este o propășire spre infinit, spre vecinice.

De multeori să întâmplă, ca omul sub anumite împrejurări să fie în oarecare nedumerire asupra unui lucru. El orbecă în dreapta, în stânga și nu este în stare să se hotărăscă; înțelepciunea omenească cu toate filozofiile nu-i este de ajuns. Atunci vine într'u ajutor un singur cuvânt dumnezeesc, un citat al Bibliei,

carele ca prin minune îi luminează mintea; el trece peste împrejurările împedcătoare și viitorul i-să luminează și îi arată calea sigură cătră mântuire: el știe să-ș ajute. Și aceasta este roada și puterea cuvântului dumnezeesc, care nutrește în noi viața nemuritoare și ridică și mărește în noi puterea celor supranaturale.

Predica pentru credincios trebuie să fie un ce, care ca o poruncă îi aduce aminte de celece-i sânt delipsă sufletului; îi aduce aminte, că afară de cele trecătoare pământești, unde el zilnic este afundat, mai are lipsă și de cele cerești, de Dumnezeu, în mâna căruia, cum d. e. e poporul nostru, e depusă toată truda lui. Prin cuvântul dumnezeesc rostit de preot la bună vreme îl abate dela multe fărădelegi, ce în decursul vieții și a chinurilor zilnice să plămădesc în sufletul și mintea lui; că aur, argint și petri scumpe sânt nimica, dacă inima lui nu este accesibilă spre primirea și păstrarea învățăturilor dumnezeiești, că: «*Legea prin Moisi au fost dată, darul însă și adevărul s'au jăcut prin Isus Cristos*».

Calea spre fericire casnică și vecinică numai prin ascultarea poruncilor să poate ajunge, și cum deosebit poporul nostru, care în urma vitregității veacurilor a rămas fără carte, a orbecat în întunerecul neștiinții și a ajuns să fie rob păcatelor, preotul prin predica la toate prilejurile trebuie să-i vină într'u ajutor cu sfatul și cu învățătura, să-i aducă aminte de darurile mari dumnezeiești, să-i arate calea spre mântuire și să pună astfel frâu patimilor ce-l stăpănesc.

Nu odată s'a observat, că predica, cuvântul lui Dumnezeu, grăit la popor a produs minuni, a schimbat cursul vieții, nu numai a singuraticilor, dar a comunelor întregi, căci poporul nostru fiind încă pueril, adese un cuvânt bun și blând al păstorului, rostit la bună vreme, îl dispune la fapte adevărat miraculoase. Să înțelege, că aceasta nu să poate ajunge totdeauna și cu succes sigur îndată, e delipsă perseveranță, e delipsă abnegațiune de sine, sânt delipsă chiar jertfe pânăce adevărul triumfează.

De aceea, pentru că cum am zis, și în sânul nostru să ivesc nedumeriri asupra folosului cuvântului dumnezeesc și a predicei, am aflat cu cale, ca prin accastă conferință să atrag atențiunea fraților, să pun la inima fiecăruia, nu ca un lucru ce nu e posibil și care nu s'ar fi esperiat, ci ca un lucru comod și bineplăcut, ca o ocupațiune de plăcere și strictă datorință așa-zicând; căci pentru noi rostirea predicilor, vestirea cuvântului lui Dumnezeu la felurite prilejuri, pelângă datorință, numai distinge ne poate, mai ales că la felurite ocaziuni în biserică, la cununie etc. și alte festivități avem înaintea noastră totdeauna o adunare de popor de dife-

rite stări, avem intelectuali și popor laic de o potrivă și cuvântul lui Dumnezeu sună fiecăruia, căci *celce are urechi de auzit să audă* — a zis Mântuitorul.

Nu odată s'a observat, că la rostirea predicei, înțeligiința mai ales, apoi după ea și popor, arată semne de displăcere și chiar părăsirea localului, ori alte asemenea semne de displăcere; aceasta absolut să nu descurajeze pe vestitor, absolut să nu-l turbure ori împedecă întru împlinirea datorinței de a-ș continua rostirea cuvântului dumnezeesc, pentrucă de multeori să poate aplica zicala poporului *«că pe celce-l doare se vaiță»*, și adevărul rostit absolut nu poate fi întunecat, dincontră arde și ustură.

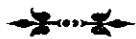
Hotărât că și viața rostitorului trebuie să fie conformă cuvântului rostit, asta însă la popoarăle culte, conștii de însămnătatea necesității alinării celor sufletești prin predică, absolut nu împedecă, ca acest cuvânt să fie ascultat deopotrivă de bogat și sărac, de cult și popor fără carte.

Adevărul unul este, precum și revelațiunea una este, căreia trebuie să se plece tot genuinchiul, *«acelor cerești și a celor pământești și acelor de desuț»*.

Iată lipsa rostirii predicii, iată necesitatea de a persevera în alegerea vremii și a prilejurilor, ca să stăruim *«cu timp și fără timp, să muștrăm, să certăm, să învățăm, să ne facem tuturor toate»* fără încunjur, și darul lui Dumnezeu trebuie să truișeze, iar roadele trebuie să se arate.

Maidan în Oct. 1913.

A. Iana.
preot

Conferințe învățătoarești

s'au ținut în Arhidieceză, pertractându-să studiul Limba maghiară în școlile noastre confesionale.¹

Prof. Dr Pavel Roșca.

Onorată Conferență!

Din încredințarea Preaveneratului Conzistoriu Arhidiecezan îmi încumbă datorința de a deschide această conferință prin un discurs, a cărui temă să fie „Limba maghiară în școlile noastre confesionale“.

Este o temă aceasta atât de importantă pentru viața noastră culturală, încât nu e mirare, că decând a devenit actuală, ea ține în continuă frământare și agitație factorii noștri bisericești, școlari și toate organele noastre de publicitate.

Mai nainte vreme chestia școlară era tratată cu oarecare lăsare sau chiar cu indolență, poate și din

¹ Cuvânt de deschidere, ținut la conferința învățătorilor gr.-ort. români din cercul X (Cluj-Luguraș).

cauza, că păturile mai largi ale credincioșilor noștri n'au fost pătrunse de însămnătatea acestei instituțiuni de propagare a culturii, un lucru în sine trist, dar și explicabil, pentrucă după sute de ani duși în lipsa binefacerilor unei culturi conștiente, după iobăgia seculară, care ne-a consumat aproape toate forțele vitale în săvârșirea de lucrări fizice, brachiale, n'a putut să se dezvolte tradiția despre valoarea bunurilor spirituale în aceeaș măsură ca la alte popoară, cărora providența le-a hărăzit o soarte mai bună. Noi n'am avut parte nici de clasa nobililor care, favorizată de organizarea medievală a statului, avea posibilitatea de a se lumina și a-i lumina și pe cei din întunerecul cel mai dinafară. Nobilimea sau aristocrațimea aste factorul cel mai puțin rezistent din punct de vedere național, îndată ce condițiile de viață s'ar perpetua într'o formă nefavorabilă privilegiilor, de cari nu se desparte bucuros. Ea se absoarbe de alte națiuni, la cari privilegiile sânt mai bine asigurate. Nobilimea română a fost cu totul absorbită de popoările conlocuitoare.

O clasă a cărturării, cum există azi, încă n'am avut. Numai ararcori se ivea în cutare mănăstire câte un călugăr iscusit în ale științei duhovnicești, încolo preoții doară că știau sloveni din cărțile bisericești și nu se aflau nicidecum într'o stare, care să deștepte în credincioși râvna de a ajunge și ei la binel de care se bucurau preoții, în schimbul meșteșugului scrisului și al cetitului.

De când am început a ne consolida în organizmul nostru bisericesc — grație principiilor mai liberale cari au pătruns în cercurile conducătoare dela Maria Terezia și dela Iosif al II-lea încoace — s'au făcut niște încercări modeste de a conduce pe credincioșii noștri spre începuturile unei cultivări sistematice prin școală, așa cum să practica aceasta la alte popoară. Lipsa de mijloace materiale și lipsa de înțelegere pentru folosul învățaturii au făcut însă, ca școlile să rămână pe un stadiu de primitivitate înduioșătoare. S'au făcut ce-i drept cu timpul oarecari ameliorări abia senzibile din propria noastră inițiativă, și treptat-treptat am fi ajuns fără îndoială la o stare destul de mulțamitoare. Ar fi trebuit însă un timp mai lung de dezvoltare lentă conform principiului evoluției naturale fără salturi. În procesul acesta de evoluție mai tardivă intervine însă un factor, care îi accelerează mersul. Statul, care timp îndelungat ș-a validat numai atributele puterii și dreptății, lăsând în grija bisericeii instrucția cetățenilor, a înțeles că interesele sale le va putea realiza mai bine, dacă între problemele de preocupare principală va înșira și chestiunea instrucției publice. Statul în felul acesta a primit atributul nou de societate cu menire culturală. Era și firesc, că în schimbul multelor datorințe ce s'au impus cetățenilor față de stat în timpul mai nou, și acesta să-i recompeneze prin grija ce le-o poartă în privința culturală și în consecință naturală în privința bunăstării materiale. Statul dispune în cazuri de nevoie și de mijloace coercitive și poate să-și înfăptuiască planurile sale în măsură mai eficace decât biserica cu duhul blândetei, de care e condusă. Firește prudenta aduce cu sine, de a nu provoca susceptibilitatea bisericilor prin răpirea dreptului lor istoric de a prevedea instrucțiunea, de aceea statul a recunoscut dreptul corporațiilor, ba chiar și al indivizilor, de a susține școlii, însă pentru evitarea oricărui conflict, statul fixează anumite condiții, cari dacă să acceptează, vine chiar în ajutorul școlilor.

Să înțelege, că condițiile acestea trebuie să fie ținute între marginile echității, și nicidecum să nu zădărnicească scopul principal al școlii de a promova adecă cultura intelectuală și cea morală a viitorilor cetățeni.

Interesul față de școală a fost stimulat prin amestecul hotărâtor al statului mai înainte cu ocazia promulgării legii fundamentale pentru instrucția publică, cunoscută ca art. de lege XXXVIII din 1868. Adevărat, că și mai înainte s'au făcut legi privitoare la organizarea școlilor, însă ele au fost parte de durată efemeră, parte nici nu s'au executat, de aceea le trec cu vederea.

În art. XXXVIII din 1868 să enunță principiile libertății și obligativității învățământului elementar; să dispune, *ca elevilor să li-să împărtășească cunoștințe în limba lor maternă* (§ 58), că limba maghiară este a să introducă ca studiu obligator în școlile superioare ș. a. (§ 64).

Dispozițiunile legii referitoare la obligativitatea învățământului și la propunerea limbii maghiare nu s'au putut efectua întocmai, căci cercetarea școlii din partea tuturor cetățenilor a rămas în multe ținuturi până în ziua de azi un pium desiderium; iară ce privește propunerea limbii maghiare s'a aplicat legea cu extremă îndulgență din cauza lipsei de învățători, cari să poseadă accastă limbă.

După 11 ani a fost delipsă să să înoiască dispoziția legii din 1868 cu privire la propunerea limbii maghiare, și anume de astădată estinzându-să și asupra școlilor elementare. În § 4 al art. de lege XVIII din 1879 să zice că: „Limba maghiară să pune între studiile obligate în toate școlile publice populare“. S'a prevăzut însă, că nici de astădată nu să va putea executa legea pretutindena, de aceea înseși corporațiunile legislative s'au simțit îndemnate a adăoga că: până când nu vor fi la îndemână învățători destui și apți pentru propunerea limbii maghiare, dispozițiunea de mai sus a acestei legi să va pune în practică numai gradat, și anume în următorul mod: limba maghiară să va propune în toate școlile elementare, a caror limbă de propunere nu e cea maghiară, dar au învățător în stare să o propună... iar în acele școli populare elementare, la cari nu sănt aplicați asemenea învățători, limba maghiară are a să propune îndatăce va fi aplicat și acolo învățător apt de a o propune“.

Și legea aceasta s'a putut aplica numai în parte și în măsură redusă, deoarece peltângă salariile de tot minimale și nesistemizate ale învățătorilor confesiunilor mai sărace, în multe părți n'au putut fi angajați învățători apți de a propune limba maghiară, și cei cari o propuneau n'au putut să obțină rezultate remarcabile.

Pentru a delătura aceste neajunsuri, prin art. XXVII din 1907 s'au ridicat în mod considerabil salariile învățătoarești; și prin § 19 al acestui art. de lege din urmă s'a fixat și un minimum în ce privește rezultatul ce este a să obțină prin propunerea limbii maghiare în școlile nemaghiare. Textul §-ului sună în românește: „În școlile populare cu limbă de propunere nemaghiară, ori beneficiază de ajutor de stat, ori nu, limba maghiară este a să propune în toate despărțămintele după un plan de învățământ și într'un număr de ore înainte stabilit de ministrul de culte și instrucțiune publică în conțelegere cu autoritatea confesională, în așa măsură, ca un elev cu limba maternă nemaghiară, după terminarea anului al IV-lea de școală, să-și poată exprima la înțeles gândirile în limba maghiară atât cu graiul cât și în scris.“

(Urmează)

Notițe din tipic

pentru sărbătoarea Bunevestiri

(24-25 Martie 1914),

24. *Luni 6. din post.* — Mănecatul și ceasurile postului, după obicei. La prânzândă (obedniță) să zice numai condacul înaintepraznuirii, după care îndată: Doamne miluește-ne de 3 ori, Ceeace ești mai cinstită, Întru numele Domnului... Preotul: Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri... Și după Amin, cântăm Cuvine-să cu adevărat, iar preotul face încheierea (otput). — Și sara la vremea sa (3½ ore d. a.) cântăm vecernia praznicului din minci (la 25 Martie) astfel: La Dne strigat-am stihirile praznicului. Întrare, Lumină lină. Prochimenul zilei din ceaslov (gl. 4: Domnul mă va auzi când voi striga către dânsul); și 3 cetiri ale praznicului (din minci). Ecteniile și litia praznicului (gl. 1: În luna a șasa; Mărire și acum, gl. 2: Binevestește Gavril). Stihovna praznicului (gl. 4: În luna a șasa; Mărire și acum, gl. 4): Astăzi sănt bunelevestiri). După Tatăl nostru, troparul praznicului de 3 ori. Binecuv. pânilor, și celelalte, și încheierea.

25. *Marti 6. din post Bunevestire.* — Dimineața, cetirea psalmilor să începe ca afară de post.* După ectenia mare, Dumnezeu e Domnul, trop. praznicului de 3 ori; 2 șezânde ale praznicului. Polieleul, pripeala și ps. ales al praznicului. Antif. 1. gl. 4. Prochim. și evang. praznicului. Ps. 50. Mărire, Pentru rugăciunile Născ. Și acum, aceeaș. Miluește-ne cu stihira glas 2: Binevestește Gavril. Catavasile. Luminătoarea și laudele praznicului. Doxologia mare, troparul praznicului, ecteniile și încheierea (otput).

Liturgia sf. Ioan Gură-de-aur, cu antifoanele praznicului. Antifonul 1: „Pentru rug. Născ.“ de 3 ori. Antifonul 2: „Mântuește-ne pe noi Fiul lui Dumnezeu, celce Te-ai întrupat pentru noi, pe ceice...“ (Tipicul sf. Sinod, pune acest antifon singur, fără „Unule născut Fiule...“). Antifonul 3: troparul praznicului (gl. 4: Astăzi este începătura...) de 3 ori. La intrare, stih.: „Binevestiți din zi în zi mântuirea Domnului nostru“ (Condac: Apărătoare Doamnă. „Sfinte Dumnezeule“. Prochim., apost., evang. și irmosul praznicului.

Sara la 3½ ore d. a.) să cântă vecernia praznicului, astfel: La Doamne strigat-am stihira praznicului gl. 6: Sfatul cel mai înainte de veci; și a arhanghelului, gl. 4: Gavril cel mare, mintea cea preavăzătoare; Mărire, și acum, gl. 6: Trimis a fost din cer Gavril. Întrare, Lumină lină, Prochimenul zilei din ceaslov (gl. 1: Îndurarea ta Doamne mă va urma...). Ecteniile șcl. Stihovna gl. 8: Mai marele puterilor (vezi la stihovna vecerniei mici, la 25 Martie); Mărire și acum, gl. 4: În luna a șasa (totacolo). După Tatăl nostru, troparul praznicului (gl. 4: Astăzi este începătura), de 3 ori; și încheiere (otput). Cu aceasta să sfârșește praznicul. Iar mânezi (26 Martie) să cântă numai ale zilei din triod.

* Începutul mănecatului în postul mare (afară de Sâmbeto și Duminici) să face astfel: Binecuv. Dumnezeu nostru, Sfinte Dumnezeule... Tatăl nostru... Veniți să ne închinăm, psalmii împărătești (19 și 20); iarăș Sfint: Dumnezeule... Tatăl nostru; și troparele (cetite): Mântuește Doamne poporul tău, și celelalte după ceaslov.

Iar Sâmbăta și Dumineca (și la Bunevestire) să începe mănecatul și în postul Paștilor, ca și în celelalte zile de peste an, adecă: Binecuvântat Dumnezeu nostru; Sfinte Dumnezeule, Tatăl nostru, și troparele (cetite): Mântuește Doamne poporul tău, și celelalte după ceaslov.

(Tipicul sf. Sinod, București 1893, pag. 3. 12. 266).

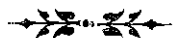
Programul

conferinței preoțești pastorale din protopresbiteratul Panciovei, care să țină în sânta biserică din ALIBUNAR la 2 Septembrie 1914 st. v.

1. Sânta liturgie împreună cu chemarea Duhului sânt.
  2. Predica preoților *Marcu Boldovina* și *Antoniu Balea* pentru preoți și a preotului *Stefan Sperchez* pentru popor, eventual a preotului *Valeriu Periu* din Glogon pantru popor.
  3. Deschiderea conferinței.
  4. Citirea listei membrilor conferinței și constatarea prezenței și absențelor și pedepsirea celor absenți.
  5. Preotul local salută conferința preoțească.
  6. Critica predicilor.
  7. Alegerea notarului, cassarului, bibliotecarului conferinței pe anii 1915, 1916, 1917.
  8. Staverirea taxei anuale, ce au a o solvi membrii conferinței fondului conferinței preoțești.
  9. Suspinderea ședinței. Încassarea taxelor dela membri.
  10. Redeschiderea ședinței.
  11. Raportul cassarului conferinței preoțești pe anul 1914.
  12. Raportul bibliotecarului conferinței preoțești pe anul 1914.
  13. Socoțile fondului conferinței preoțești pe anul 1914.
  14. Inventarul fondului conferinței preoțești pe anul 1914.
  15. Preliminarul fondului conferinței preoțești pe anul 1915.
  16. Disertațiile, cari vor ajunge la rând (*Boldovina, Milu, Sperchez*).
  17. Cauza încredințării, logodnei, cum să să puceadă.
  18. Cauza cercetării bisericii din partea poporenilor și tinerimei școlare.
  19. Nunți și petreceri în post nu să fac. Să atragă preoții atențiunea corurilor, tinerimei studioase, inteligenței și poporenilor.
  20. Discuțiuni în privința nazarenismului.
  21. Discuțiuni în privința concubinatlui.
  22. Respectarea sărbătorilor. Sărbătorile nu sărăcesc poporul cum susțin unii — ci-l întăresc.
  23. Discuțiuni în privința elevilor nazarineni dela diferite școale.
  24. Ate obiecte.
- Satul-nou, în 2 Ianuarie 1914.

Trifon Miclea,
protopresbiter.

2—3

Știri

Fundațiunea Gozsdu. Reprezentanta acestei mari fundațiuni s'a întrunit în sesiune ordinară de primăvară în Budapesta și s'a terminat lucrările Sâmbătă în 15 l. c. Supt presiul I. Prea Sântitului Mitropolit *Ioan Meffianu* s'au ținut 4 ședințe, în cari au fost examinate socotelele și s'au hotărât chestiuni curente. Avera fundațiunii e 8,393.814 coroane, iar pasivele 1,055.216 coroane. Venitele anului trecut au fost 522.958 coroane,

din cari s'au dat 216 burse în suma 108.170 coroane, iar restul s'a adaus la capital.

Reprezentarea operetei: „Craiu nou“ în Caransebeș. „Societatea română de cântări și muzică“ din Caransebeș va reprezenta la Dumineca Tomii din acest an opereta „Craiu nou“ de marele compozitor al neamului nostru Ciprian Porumbescu.

Reușita acestei reprezentări este asigurată prin faptul, că distinsa noastră cântăreață dna *Lucia Cosma*, reîntorcându-se din turneul ei artistic făcut prin România, a binevoit a primi rolul principal, Dochîța, în numita operetă. În felul acesta dna Lucia Cosma dă prilej și Românilor din sudul Bănătuului să-i audă fermecătorul glas, cu care a pus lumea artistică în mirare.

Asemenea s'a obținut pentru rolul Aniceii și concursul prețios al mult apreciatei noastre cântărețe Dna *Elisaveta Furca* din Logoj, absolventă a conservatorului din Iași. Celelalte roluri vor fi susținute de cele mai bune forțe ale corului caransebeșan, iar partea orhestrală de muzica militară a regimentului 43 de infanterie.

Costumul coristelor va fi cel de pădureancă.

Dirigentul corului este destoinicul profesor de muzica *Antoniu Sequens*.

În felul acesta cele două scri dela Dumineca Tomii din acest an vor fi pentru Români noștri din Caransebeș și jur o adevărată elevare sufletească.

Atragem deci atențiunea publicului nostru să se intereseze de cu bună vreme de bilete.

Înștițare. Adunarea ambulată în legătură cu espoziția 59 a stuparilor germani — austriaci și ungari — să va ținea în urma convocării domnului Ministru de agricultură în **Pozsony** din 25—30 Iulie a. c. st. n.

Faptul, că mierea din țara noastră a secerat laude la espoziția din Bodenbach și Berlin, și stupăritului i s'a atribuit înalta recunoștiță din partea juriului, ne îndeamnă, că cu atât mai mult să arătăm aici la noi în Ungaria progresul mare în acest ram nobil. Deci să ne ținem de datorința a contribui cu produsul albinelor noastre la reușita splendidă a espoziției ținândă și totodată prin participarea în număr cât de mare adunarea de ambulată.

Cu conducerea și aranjarea atât a espoziției cât și a adunării ambulante e încredințat Dl *Valló János*, profesor de agricultură al cercului Pozsony, sediul în Pozsony (Duna utca 13).

Apicultorii, cari doresc informațiuni mai detaliate atât pentru adunarea ambulată cât și pentru espoziție, să se adreseze domnului susnumit: *Valló János*.

„Solidaritatea“. Consiliul de administrațiune al acestei întreprinderi românești a ținut ședință în Budapesta Sâmbătă în 15 l. c. supt presiul Domnului *Parteniu Cosma*. S'a aprobat bilanțul anului trecut și cu bucurie s'a constatat, că băncile române au putut suporta greaua criză financiară din trecut.

Fridric Mistral, renumitul poet din Provanța franceză, a murit în vârsta de 84 ani, în orașul nașterii sale Maillane. Renumele scriitorului s'a întemeiat prin epopea Mireio, apărută în anul 1855. Atunci s'a fondase societatea felibrilor — școală compusă din scriitorii noii școli provansale. Poetul acesta a obținut multe premii academice, iar la 1904 — când a plinit 70 ani ai vârstei — a câștigat premiul Nobel. Operele lui fac cum 15 volume.

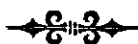
Palatul nou al bibliotecii din Berlin e Unter den Linden și e unul dintre cele mai impozante pe continent. S'a lucrat 12 ani și a costat 25 mil. mărci. Aci sânt: biblioteca regală, a universității și academiei. Sala de citire poate cuprinde 1300 cetitori, iar catalogul cărților conține 2 mil. numere. Funcționarii bibliotecii sânt 200, bugetul anual e 1 1/2 mărci.

Muzeu universitar. În Viena e vorba să se colecteze obiecte privitoare la istoria școlilor superioare. Muzeul va cuprinde: icoane de clădiri universitare, de organizarea studenților, de societăți studențești, obiceiuri și datine de ale universitarilor, amintiri din istoria școlilor superioare etc.

Limba rusă în armată. Obiceiul — de acum câțiva ani — de a trimite ofițeri în Rusia să învețe rusește s'a reînnoit. De acum înainte tot la 1/2 an vor merge câte doi ofițeri ai armatei noastre la Moscova.

Luminarea poporului. În Rusia trei miniștri au dat circulare în imperiu în scopul de a reduce numărul alcoolistilor. Să afirmă, că țarul a dorit să se facă acest pas.

Congresul de pace. Au fost pertractări între Rusia și Olanda pentru convocarea acestui congres, care să va țina în primăvara anului 1917 în Haga. E al treilea congres de acest fel.

Bibliografie

Revista teologică Nr. 20—22 din 1913 are: Artaban (legendă orientală), I. Broșu. Chestiuni vitale: Ceeace ne face să trăim, Dim. I. Cornilescu. Un articol program despre unirea bisericilor creștine, I. Beleuță. Din durerile noastre, R. Platoș. Noua orientare politică a catolicismului italian, arhim. I. Scriban. Calendarul arhidiecezan pe 1914, Gavr. Hango. † Dr T. Tarnavschi, N. B. În chestia „Micii Biblii“, Dr Nicolae Bălan. Crede și nădăjduște întru Domnul, I. Murgu. Dăm lămuriri N. B. Cronică bisericească-culturală, N. B.

Cultura Creștină Nr. 6. are următorul cuprins bogat și variat: Dr Alexandru Rusu, O reuniune de mare importanță (Din prilejul publicării nouelor statute ale reuniunii de misiuni sfinte a preoților gr.-cat. din Arhidieceză). Dr Ioan Coltăr, Mărturisirea de Paști să poate face la oricare confesar. Zenovie Păclișanu, Rezidat-au vlădici români în Alba-Iulia înainte de Mihai Viteazul? (Răspuns d. Nicolae Iorga). Dr Ioan Bălan, Biblia dela Blaj (II). Însemnări, O scrisoare către revista mănăstirii Prislopului (Redacția); Trei, din multe cazuri caracteristice (Senior). Cronică: O nouă conferință episcopască (ar.); Calumniare audacter.. (ar.); Mișcare în biserică ortodoxă a României (ar.) Cărți și reviste: Dr Petru Barbu, Chestiunea manualelor de religie pentru școlile medii (ar.); Un „cercular“ arhidiecezan (ar.); „Gazeta Transilvaniei“ (ar.) „Neamul Românesc“ (ar.) Telefon.

Cuvântul Adevărului Nr. 4 are următorul cuprins: Sinoadele protopopești, Dr. Nicolau Brânzeu. Predică pe Dumineca a cincia a sfântului post. Predică la Bunavestire. Predică pe Dumineca Floriilor, Septimiu Popa. Predică pe Vineria patimilor, Teodor Pop. Predică la Paști, I. Predică la Paști II, Dr Victor Bojor. Predică pe Dumineca Tomii. Predică la înmormântare. Isus înaintea arhiereului, P. Grapini. Rubrică pastorală. Viață privată a preotului. (nb) — Mărturisirea pruncilor școlari (nb) — Ce să dăm de canon? (nb) — Ajunul Botezului (Im.) — Evangeliile ce să citesc la încunjurarea bisericii (Im). *Cronică.* Sinoadele protopopești de primăvară în dieceza Logojului (nb) — Ducerea în deplinire a deciziunilor aduse în conzistorul plenar din 15 și 16 April 1912 (nb) — Unificarea serviciului liturgic (nb) — Tipărirea bibliei la Blaj (nb) — Despre limba cărților noastre bisericești (nb) — Problema alcoolizmului (nb). Mărunțișuri interesante. Recenziuni. Poșta redacției.

Transilvania Nr. 3 cuprinde: Ioan Gottlieb Fichte († la 27 Ianuarie 1814), Dr Pav. Roșca. Istoria literaturii noastre vechi, Sextil Pușcariu. O nouă mărturie istorică privitoare la mitropolia Bălgradului, Dr Silviu Dragomir. Cifre vorbitoare. Cronică.

Cosinzeana Nr. 12 cuprinde: Primăvara. În adâncul apelor. Cetitul în palmă. Dragostea miliardarului. Din foloasele cozilor la Chinezi. Rânduri mărunte. Primăvara (poezie), Povestea lui Metodie. Vechiul ceas din Treppenhaus. Frica. Povestea noastră. Crima lui Sylv. Bonnard.

Biblioteca teatrală. *Un tutor*, comedie în 2 acte și 1 tablou, de Mat. Poni. Prețul 50 fileri.

Crăciunul lui Osman, comedie în 1 act, de Vict. Eftimiu. Prețul 30 fileri.

Ariciul și sobolul, fabulă modernă în 1 act, de Vict. Eftimiu. Prețul 30 fileri.

Poveste de Crăciun, în 1 act, de Vict. Eftimiu. Prețul 30 fil.

Să pot comanda la librăria Ioan I. Ciurcu, Brașov.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan ddo 20 Aprile 1913 Nr. 6180 B. ex. 1913 să escrie licitațiune minuendă pentru repararea, pavarea și pictarea bisericii, apoi pentru facerea tronurilor, strănilor și a scaunelor la biserică din **Recița-română**, protopresbiteratul Bocșei-montane.

Prețul de exclamare pentru toate lucrările este de 6281 cor. 40 fil.

Lucrarea de renovare, pictura și sculptura să pot da în întreprindere și separat.

Licitațiunea să va țina în 25 Martie (7 Aprilie st. n.) a. c. la orele 2 d. a. în localul școlii confesionale din loc.

La licitațiune să admit numai măestri calificați.

Ceice doresc a lua aceste lucrări în întreprindere au să depună vadiu de 10%.

Planurile și specificațiunile, precum și condițiunile de licitațiune să pot vedea ori și când la oficiul parohial.

Comuna bisericească își rezervă dreptul, a preferi dintre licitanți pe acela, în care are mai multă încredere, fără considerare la preț și nu acoardă nimănui nici un fel de diurne sau spese de călătorie.

Întreprinzătorul va suporta speșele împreună cu facerea contractului și speșele de coaudare.

Contractul încheiat, pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Venerabilului Conzistoriu diecezan.

Recița-română din ședința comitetului parohial ținută în 4-17 Martie 1914.

George Nicolaevici președ. com. par. 2—2

Ioan Mărilă not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

Concurs.

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan ddto 2 Decembrie anul 1913 de sub Nr. 8587/B. 1913 să scrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pelângă parohul Ioachim Dabici la parohia de clasa a III-a din **Fórotic**, protopresbiteratul Oraviței, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. $\frac{1}{3}$ (a treia) parte din sesiunea parohială constătătoare din $1\frac{1}{2}$ sesiune, 45 jugere și $1\frac{1}{2}$ locuri intravilane, și anume: 8 jugere din „Solovan”, 4 jugere, „după Culme”, 3 jugere livadă „din Dos” și $\frac{1}{2}$ din intravilanul de lângă școală.

2. $\frac{1}{3}$ (a treia) parte din toate venitele stolare, după stola uzuată, precum și din cele accidentale.

Dările va avea a le solvi în măsura în care folosește venitele.

Reflectanții sânt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în sânta biserică, pelângă încunoștințarea Prea On. Domn protopresbiter, iar recursul a să subșterne Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Boksánbánya (Bocșa montană), adresat însă comitetului parohial.

Fórotic din ședința comitetului parohial ținută la 29 Decembrie st. v. 1913.

Pentru comitetul parohial:

Traila Manciu, notar. 1—3

George Popovici, președinte.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Conzistoriu diecezan ddto 2 Decembrie 1913 Nr. 8719 B 1913 să publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa II din **Ciclova-română**, protopresbiteratul Oraviței-montane, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele sânt:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 45 jugere pământ.

2. Birul parohial uzuat.

3. Stola uzuată.

Alesul preot are să supoarte dările după pământ.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta rugățile adresate comitetului parohial din Ciclova-română, instruate conform regulamentului pentru parohii, Prea On. Oficiu protopresbiteral în Bocșa-montană (Boksánbánya), apoi a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în oratoric și cântare, însă nu în ziua de alegere.

Ciclova-română (Csiklófalú) la 13 Ianuarie 1914.

Nicolae Călnicean m. p. președinte. 2—3

Ion Mărgan m. p. notar.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop ca administrator protopresbiteral.

CHEAG

pentru închegarea laptelui
făcut din rânză de miel și vițel

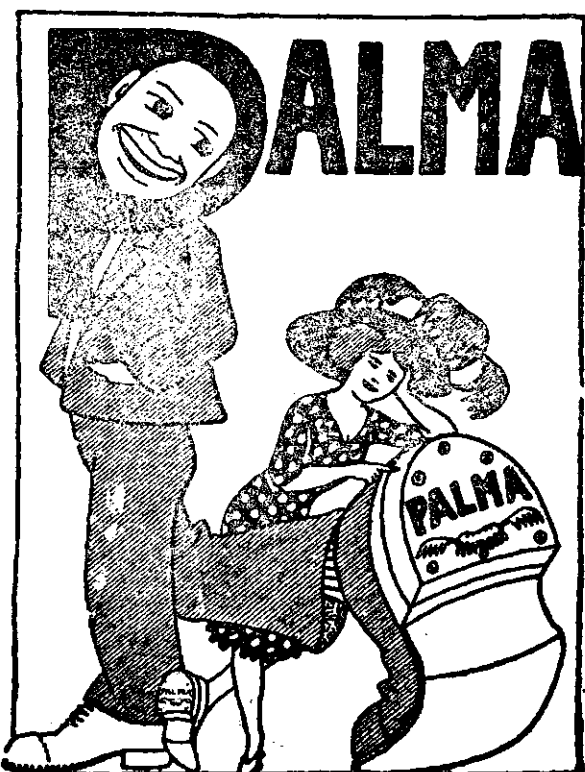
Să capătă la:

PÁLFI MÁRTON, KARÁNSEBES.

5—

...

La cerere trimit prețcurent gratis și franco,
precum și îndrumarea pentru folosire.

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA DIECEZANĂ

DIN CARANSEBEȘ (KARÁNSEBES)

recomandă onoratului public marele său depozit de

REQUIZITE BISERICEȘTI

și anume:

Ornate (Odejdi) complete	80 -500 cor.	Sfeșnice pentru două lumini	
Epitrahile	12 -60	de argint de China	28, 36, 40, 52 cor.
Măsaie pentru sf. prestol	120—400	Sfeșnice pentru trei lumini	50, 60
Măsaie pentru ușile altarului	40—150	de bronz aurit	80
Perdele pentru ușile altarului	40—200	Potire de argint de China	27, 35, 40
Baldachine (Cerimi)	150—600	de argint veritabil	140
Steaguri (Prapori)	40, 60, 160—500	de sticlă aurit	10
Evanghelii tipărite cu litere		Sfeșnice pentru purtătorii de sfeș-	
latine	19, 25, 35, 100, 135 și 150	nice, de metal galbin lustrat	12
Chivot de argint de China	120—200	Cununi pentru cununii, de argint	
Pocale pentru apă și vin	21	de China	24
Clopoșel pentru altar	5, 12, 24	Cădelnițe de argint de China	18, 24, 34
Litier de argint de China		de metal galben	12
și alpaca	40, 65 și 100	Candele mici de argint, de	
Vas pentru mir	15	China	12, 16, 65
Disc cu stea de argint aurit	12—30	Candele de metal	4, 5, 10, 12, 24, 35
Lingurițe pentru cuminecătură		Cruci de argint de China	13, 16, 37, 40
de argint de China aurit	5—10	Mormântul Domnului (Epitaf) de	
Copie de argint de China		mărimea 63—80 cm.	50, 60, 70
aurită	7	74—100 cm.	60, 70, 80, 100
Sfeșnice de argint de China, diferite		Praźnicare pictate pe tinichea cu	
mărimi 8, 10, 20, 12, 60, 15, 18, 21, 25		cadru de lemn aurit	8, 40 fil.

Policandre de bronz aurit:

pentru 6 lumini	54, 65, 68, 80 cor.	pentru 12 lumini	320—500 cor.
„ 8 „	66, 80, 83, 92	„ 24 „	520—600

Observăm, că la baldachin, prapori, ornate, măsaie pentru prestol și tetrapod, perdele pentru ușile altarului etc. să cere să să facă comanda cu 2—3 săptămâni înainte, indicându-să totodată exact măsura, după care au să să efectuiască obiectele.

Mai departe ne rugăm, să să indice totdeauna precis ceea ce să comandează și să să scrie legibil numele celui care face comanda, precum și locul și poșta ultimă.